

F 24
1888

ს ა მ ა ტ რ ი

საქართველ-კვირთაო სალიტერატურო და საგზაბერო გაზეთი

1888 წელსა

№ 38 და 39

ოქტომბერი 16

გაზეთი ღირს: ერთის წლ. 5 მან., ნახევ. წლ. 3 მ., ცალკე № 15 კ. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, რედაქციის კანტორაში. ფოთში ბესარიონ კალანდაძესთან. ადრესი გარეშე მცხოვრებთათვის: Тиф-листъ, въ редакцію газеты "ТЕАТРЪ". გაზეთი ისყიდება: თბილისში, ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და ბ-ნ ხიდეკელთან—გოლოვინის პროსპექტზე.

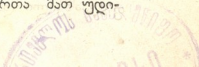
საგაზეთოდ დანიშნული წერილები (კორრესპონდენცია) გარკვევით უნდა იყოს დაწერილი. თუ საჭიროება მოითხოვს წერილებს რედაქცია შეასწორებს. რედაქცია არა კისრულობს წერილების უკან გაგზავნას და მათ შესახებ მიწერ-მოწერას. ყოველ წერილში უნდა იყოს მოხსენებელი: სახელი გვარი და საცხოვრებელი ადგილი დამწერისა

99

ა ხ ა ლ ი ა მ ბ ე ბ ი .

გაზეთ «კავკას» დეპეშით სწერენ ქუთაისიდან 13 ოქტომბერს: «დღეს, დილის ათს საათზე, ხელმოწიფე იმპერატრიცამ ინება და ინახულა მანდილონები, რომლებიც წარუდგინა გუბერნატორის გენერალ-მაიორის გროსმანის მეუღლემ. შემდეგ გამართული იყო საუზმე, მერე მათ უდიდებულესობათა დაათვალიერეს სამხედრო საავადმყოფოს პალატები და, სხვათა შორის, გადამდებ ავადმყოფთა პალატაც. მათ უდიდებულესობათა მოწყალებდ ესაუბრეს ავადმყოფებს. ნაშუადღევის პირველს საათზე უაფგუსტოვსნი სტუმარნი რკინის გზით წაბრძანდნენ გელათს. საღამოს რვა საათზე გამართული იქნება სადილი სამეფო კარის მიერ და მას შემდეგ სეირნობა იქნება ბაღში».

საბადურის უღელტეხილზე, თიონეთსა და ავჭალას შუა, 7 ოქტომბერს თავად-აზნაურობამ საუზმე გაუმართა მათ უდი-

დებულესობათა. საუზმის დროს ხელმწიფე იმპერატორმა მიირთვა სადღეგრძელო თავად-აზნაურობისა და წარმოსტევა შემდეგი სიტყვა, რომელმაც აღტაცებული და ხანგრძლივი «ურა» გამოიწვია:

«ბატონებო, კიდევ ერთხელ ვსვამ სადღეგრძელას საქართველოს თავად-აზნაურობისას დი ვსარგებლობ შემოსვევით, რომ სულმწიფე იმპერატორისა და ჩემ მაგიერ მადლობა მოგახსენათ იმ გულითადისა და უხვის მასწინძობასათვის, რომელიც ჩვენ აქ ვბრკობთ. დაწმუნებულნი იყავით, რომ საქართველოს თავად-აზნაურობის სჯიარებაზე ისევე ვზრუნავ, როგორც მთელის რუსეთის თავად-აზნაურობისაზე, და რაც შესაძლებელი იქნება თავად-აზნაურობის ნეთეთრის ყოფა-მდგომარეობის განსაკრებლად, მე ვეკლას დიდის საამოვნებით აღვასრულებ».

ბანკის თეატრში ბ-ნი ფორკატტის დასისაგან წარმოდგენილი იქნება დღით: «Недоросль»-კომ 4 მოქმედებად ფონეზინისა. სადამოთი წარმოდგენილი იქნება «ჰამლეტი» — შექსპირისა. ამ უკანასკნელ პიესაში: «ჰამლეტის» როლს ბ-ნი ლიუდვიგოვი შეასრულებს, «ოფელიის»-ას ქ-ნი მაიეროვისა. დილის წარმოდგენაზე ფასები გაიაფებულია.

მომავალ კვირას, ოთხშაბათს, ოქტომბრის 20, ქართული დრამატიული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება: „სკაპენის ცულულტობა“ — კამ. ვ მოკ. — მოლერისა, „სკაპენი“ — ს როლს ბ-ნი აბაშიძე ითამაშებს. პიესა გადმოთარგმნილია აკაკი წერეთლისაგან.

გორის მაზრაში ქურდობას კიდევ უჩინია თავი. ფილია. შვილის სახლში შეპარულა ოთხი ოსი, გაუტყენია სკივრი და ფული და ვერცხლეოულობა ამოუღიათ და გამოუტანიათ. მეორეთაც შებრუნებულან, პატრონს გაუგია და ერთი ქურდთაგანი დაუჭერია. ქურდს თავისი ამხანაგები მიჰმველებიან და ფილიაშვილი დაუჭრიათ. ყვირილზე ამ უკანასკნელს შინაურები

მიჰშველებიან და ერთი ქურდთაგანი დაუჭერიათ. ექიმები იმედულობენ, რომ ფილიაშვილი მორჩებაო.

ქართული თეატრი.

ეს მეოთხე ნომერი დაიბეჭდა ჩვენის გაზეთისა მას შემდეგ, რაც ქართული დრამატიული კამიტეტის დასმა წარმოდგენების გამართვა დაიწყო და ჩვენს გაზეთში კი ჯერ ერთი სიტყვაც არა თქმულა როგორც წარმოდგენებზე, ისე წარმოდგენილ პიესებზე—არც ავი და არც კარგი. ბევრმა კიდევ გვიკიჟინა სიტყვიერად, რომ «თეატრი» თეატრს უყურს არ უგდებსო, მაგრამ ჩვენ ყველას ერთსა და იგივე პასუხს ვაძლევდით: აქტიორებზე და კამიტეტისაგან საქმის წარმოებაზე ჯერ-ჯერობით ვერას ვიტყვი, თუ გვინდა, რომ მიუდგომელად, შეუცდომელად წარმოვსთქვათ ჩვენი აზრი; ასეც არის. ზოგი ერთ გაზეთებმა გამოაცხადეს კიდევ, რომ ვითომ დრამატიულ საზოგადოების კამიტეტს «ახალი პიესებიდგან შეედგინოს რეპერტუარი, რომ ვითომ ქართული თეატრის უკეთესი ძალა შეეკრიბოს—მოეწვიოს», მაგრამ ჩვენ მაშინვე ეჭვი „შევიტანეთ იმ გაზეთების სიტყვების სიმართლეში (იხ. «თეატრი» № 28) და ვისურვეთ «ღმერთს ენებებინა, რომ იმათი (გაზეთების) სიტყვები გამართლებულიყო» და ჩვენი იჭვიანობა გაცრუებულიყო. დიახ, ეს იყო ჩვენი სიჩუმის მიზეზი.

დღევანდლამდინ, ვიმეორებთ, კამიტეტს ჯერ ეს ოთხი წარმოდგენა გაუმართავს («ციმბირელი», «ქმრების დამონაგება», «არსენა» და «პეპო») და ამ ოთხმა წარმოდგენამ ცხადად დაგვანახა რა «ახალი პიესებიდგანაც არის შედგენილი კამიტეტის რეპერტუარი, ან რა ქართული თეატრის უკეთესი ძალა ჰყავთ შეკრებილი-მოწვეული». ამ ოთხ პიესაში მართლა «ქმრების დამონაგება» არის ახალი და ესეც ისეთი უაზრო და უფარგისია, რომ ამ პიესის ქვეშ თავისი გვარის მოწერას თვით ღორჩამატურგია. ფ—ძეც კი არ იკადრებდა. «ციმბირელ-

ზე»... რომ ავტორს არ ვაწყენინოთ—არას ვიტყვი. «არსენა»? «არსენა» ისეთი დრამაა, რომ არც ავტორი და არც ჩვენი სცენა ბევრს არას დაჰკარგავდნენ, რომ რამდენი ეგზემპლიარიც კი მოიპოვება ამ პიესისა დედა მიწის ზურგზე, ნაწერი ანუ დაბეჭდილი, ყველა მოეკრიფათ და ერთ ბედნიერს დღეს თონეში ჩაებუვათ. «პეპო»!! იმდენჯერ არისნათამაშევი რომ ქართულ თეატრში მოსიარულეთ ზიმზიმოვის მონოლოგებიც კი სულ ზეპირათ დაისწავლეს.

ესლა, ამის მნახველს, დამსწრეს შეგვიძლიან ჩვენი აზრი ესთქვათ, შეგვიძლიან თამამათ ესთქვათ, რომ ის გაზეთები, რომელნიც დრამატიული საზოგადოების კამიტეტს საკმელს უკმევენ... მიდგომით ლაპარაკობენ, რომ კამიტეტს მთელი ზაფხულის განმავლობაში ერთხელაც არ მოჰგონებია თავისი მოვალეობა და არაფერი მოუშაადებია ზამთრის სეზონისათვის, რომ კამიტეტში ბევრი ისეთი წევრია, რომელსაც სრულებით არ ესმის თეატრის საქმე, ბევრი ისეთი—რომელსაც თავის საქმეების გამო არ აგონდება საზოგადო საქმე და იქნება ისეთებიც არიან, ვისაც, იქნება არც კი ეჭაშნიკებოდეთ ქართული თეატრის წინმსვლელობა... სხვა არაფრით აიხსნება ასეთი დაუდევრობა, ასეთი გულგრილობა და გმობა კაცისაგან თავის მოვალეობისა. ესთქვათ, რომ პიესები «სხვა დი სხვა მიზეზებისა გამო» ვერ მოამზადეს, ან კიდევ მოამზადეს და ფაქრობენ სეზონი რომ მაიწურება—უცებ გაგვაკვიროვან თავისი სამზადისით—ახალი პიესებით, ეს რაღა დეთის წყრომია, რომ მოთამაშენი არა ჰყავთ?!

დრამატიული დასის მოთავე ყოველთვის უნდა ცდილობდეს სხვა და სხვა გვარის როლების მოთამაშე არტისტები მიიწვიოს: ბებრებისა, ახალგაზდებისა, მაჰაკლებისა, დარბაისლებისა, და სხვა და სხვა; ყველა ამ როლებზე ორ-ორი მოთამაშე, ვაჟი ან ქალი, თუ არა—თითო მაინც უნდა უსათოვოდ ჰყვანდეს. უამისოდ დრამატიული დასი ვერ შესდგება და დასის მოთავე მუდამ გაჭირვებაში იქნება: ისეთ პიესებს ვერ ამოარჩევს, რომლის

თამაშობაც რიგიანად შეიძლოს მის დასმა. ქართულ დრამატიულ დასში ჰყავთ მიწვეული: გაბ.-ცაგარლისა, ჩერქეზიშვილისა, მელიქოვისა, ყიფიანი, აბაშიძე, აწყურელი, დიღმელი, გამყრელიძე და მძინაროვი. ამათში: ჩერქეზიშვილისა მიტრო იმავე როლებში გამოდგება, რომლებსაც გაბ.-ცაგარლისა თამაშობს და მელიქოვისა, თუ ქართულს ენას შეისწავლის, რაშიაც დიდად ვიქნეულობთ, შეიძლება დრამატიული სუსტი როლები ითამაშოს. ი. დიღმელი და გამყრელიძე იმავე როლებს თამაშობენ, გარდა ზოგიერთებისა, რომლებსაც ბ. ყიფიანი; აბაშიძე და აწყურელი ხომ ერთსა და იმავე როლებზე არიან. მძინაროვი ღა დარჩა. ეს უკანასკნელი ყველა ნაირ როლს თამაშობს და როგორც ვიცით, ვინც ყველა ნაირ როლებს თამაშობს, ის არც ერთში არ ივარგებს. აქედამ სჩანს რომ ეს «საუკეთესო ძალა» ვერც ერთ პიესას ვერ ითამაშებს რიგიანად.

ყოველი დრამა, ყოველი კამედია სიყვარულზე არის აგებული. ჩვენი კამიტეტისაგან შედგენილ «დასში» კი არ არის იმისთანა პირები, რომლებსაც ახალგაზდა შეყვარებული ვაჟის, ანუ ქალის როლების თამაშობა შეეძლოს; მაშასადამე ვერც დრამას, ვერც კამედიას ვერ დასდგამენ, რიგიანად ვერ შეასრულებენ და უარესად დააფთხოზბენ თეატრში მოსიარულე საზოგადოებას. სიმართლე ამ სიტყვებისა გვაჩვენა უკვე გამართულმა ოთხმა წარმოდგენამ. ოთხივე წარმოდგენამ მეტად საძაგლად ჩაიარა, საძაგლად ჩაიარა იმისათვის, რომ რეჟონიერს აძლევენ დრამატიულ როლებს და კომიკს ახალგაზდა-შეყვარებულების როლებს, ე. ი. არც ერთი არტისტი ქალი, თუ ვაჟის «თავის როლში ვერ ხამოჰყავთ. მაგალითად, ცხადად დასაჩანებლად ვიღებთ „სამოზლობას, ისეთს პიესას, რომელიც მომეტებულ ნაწილ ჩვენის საზოგადოებისას უნახავს. ეხლანდელ დასში არის სამი ქალი გაბ.-ცაგარლისა ჩერქეზიშვილისა და მელიქოვისა. «სამზობლოშიაც» არის სამი ქალი: ქეთევანი, შაჰის ასული და „დედა კაცი“. „დედაკაცი“-ს როლი შეიძლება გაბ.-ცაგარლისას მისცენ, მელიქოვისა და ჩერქეზიშვილისა უროლოდ რჩებიან, რადგან არც ერთ სამათგანს არც ქეთევანის და არც შაჰის ასულის როლის თამაში

არ შეუძლიანთ. ეხლა ვიკითხავთ: რასა ჰგავს, როდესაც პიესაში სწამდ ქალი უნდა, დასში სამი ქალი გვყავს, მაგრამ მაინც პიესას ვერ ვითამაშებთ, რადგან რას მარტო ერთი და იგივე როლის თამაში შეუძლიანთ და შესაძეს არც ერთისა? ეხლა ავიღოთ ვაჭების როლები. ამ როლებში უფრო გამოსაჩენებია: სვიმონი, ლევან, შაჰი, დადიანი და დიაკვანი. ბ-ნმა ყოფიანმა რომ სვიმონი ითამაშოს, აბაშიძემ შაჰი, ლევანი, დადიანი და დიაკვანი ვილამ უნდა ითამაშოს? როგორც ზემოთაც არის ნათქვამი სამი აქტიორი კიდევ, გვეყავს, მაგრამ ისინი ვერც ერთს, დარჩენილ როლებთაგანს ვერ ითამაშებენ და თავისუფლები უნდა იყვნენ. აქედამ ვრწმუნდებით, რომ ჩვენი დასი მეტად უგვანოდ არის შედგენილი, ამისათვისაც მოთავენი იძულებულნი არიან და მუდამ იქნებიან უაზრო და საძაგელი პიესები ამოარჩიონ და უაზროთ და საძაგლად ითამაშონ.

ყველა ზემოთქმული ცხადად გვიმტკიცებს, რომ ქართული დრამატიული საზოგადოების კომიტეტი სრულებით არა ზრუნავს თეატრზე, ან ვიმეორებთ სრულებით არ ესმის თეატრის საქმე, ან თუ ეს ასე არ არის, განგებ თვალებს ჰხუჭავს, განგებ ცდილობს სამუდამოთ, მოუბრუნებლივ ჩაფუშოს ახლად მოცოცხლებული თეატრის საქმე...

დასასრულ-აქ არ შეგვიძლიან ორიოდ სიტყვა არა ვთქვათ წარსულს კვირას ნათამაშე ვოდვეილზე: „სიძე და სიმამრი“. ამ ვოდვეილში არის გამოყვანილი სასტუმრო თავისი ცალკე ოთახებით, ანუ უკეთ როვ ესთქვათ-საროსკიპო სახლი, სადაც ყველას თავ-თავისი საყვარელი მიჰყავს და... დროს ატარებს. ამ ვოდვეილის დადგმაში ვერც რეჟისორი და ვერც „კამიტეტი“ ვერა გამამართლებელ საბუთებს ვერ წარმოგვიდგენენ, თუმცა ერთმა ადგილობრივმა, მოყიდულობა გაზეთმა კიდევ დაბეჭდა, რომ «ვოდვეილმა მხიარულათ ჩაიარა»... ალბათ ამ უკანასკნელი სიტყვების დამწერი გადაკრულში ბძანდებოდა და, რა თქმა უნდა, ეს იამოვნებოდა „მაღალ-მაღალ, შავ კაბა ქალი“ რომელსაც ცალკე ოთახში ყმაწვილი კაცი მთელის და მოლო-

დინში ლუდით იჭყირპება... გასაგრილებლად... თვით ფიქრით
რიც კი, ცირკის პატრონი არ იკადრებს საზოგადოების ასე გაუ-
პატიურებას ქართული დრამატიული საზოგადოების კამი-
ტეტისათვის ხომ სირცხვილი, ათასჯერ სირცხვილია ამ გვარი
პიესების დადგმა.

N

«უცხოეთში»

შატრა მათხრობა

(დასასრული)

XII.

ნამორელი მეორე დღეს საღამოს 6 საათზე ჟულიეტთან მივიდა.

— ჩემო მეგობარო რა იფიქრეთ?

— ის, რომ უნდა დავექორწილდეთ.

— ძალიან კარგი, ძალიან კარგი! ჩვენ ეხლა ცოლ-ქმარი ვართ. შენ ჩემი ქმარი ხარ, მე შენი ცოლი.

— მათემ რომ ჟულიეტის «შენ»-ობით ლაპარაკი გაიგონა, სიამოვნების ჟრუანტელმა გაურბინა. გადაჯდა იმის გვერდით და ხელზე მოეხვია.

— რა რიგ მიყვარხარ, შენ! მეც ხომ მიყვარვარ, შენ!

«შენ»-ებზე მათე ხმას უწევდა და ისეთის სიამოვნებით ამბობდა, თითქო ეს სიტყვა ყოფილიყო იმის ბედნიერების მიზეზი.

— აბა, გამოჩნდება თუ მიყვარვარ; ერთი თხოვნა მაქვს შენთან და თუ იმას ამისრულებ, მე შენი ვიქნები სამუდამოდ.

— რა თხოვნა გაქვს, მითხარ! ოღონდ კი მის შესრულება შემეძლოს.

— ძრიელ ადვილად შეგიძლიანთ.

— რა არის, შენი ჭირიმე, მითხარ?

— დაიფიცე, რომ შემისრულებ.

— გეფიცები ყველას, რაც კი წმინდად მიმაჩნია, რომ შეგისრულებ, თუ...

— «თუ»-ს ნუ ამბობ, უ-თუ-ოდ უნდა შემისრულო.

— აბა!

— უნდა გაფრანგდე.

მათემ ვერ გაიგონა.

— რა?

— უნდა გაფრანგდე.

— უნდა გაფრანგდე?! ე. ი. რა გინდა თქვა?

— ის მინდა ვთქვა, რომ საფრანგეთში დამკვიდრდე და მიიღო საფრანგეთის მოქალაქობა.

მათე გაშტერდა. არ უჯერებდა თავის ყურთა სმენას. ეს რა გაიგონა მან? ყველას იფიქრებდა, მაგრამ ამ ნაირს თხოვნას კი ვერა.

— გაჩუმდი? რად გეცვალა ფერი, ჩემო საყვარელო.? ამაზე უადვილესი რა არის!

ნამორელი გაქვავდა, ველარ ქმინავდა. ყოველივე ასოები მოუღუნდნენ, პირქვე დაეცა სელზე.

ჟულიეტმა ყვირილი მორთო. შემოვარდა გოგო და რომ დაინახა გულშეწუხებული, გავარდა წყლის შემოსატანად. წყალმა მოაგონიერა მათე. ჟულიეტმა მოეხვია, დაუწყო კოცნა-აღერსი და ტირილი მოუვიდა.

— რა მოგივიდა, საყვარელო?

— არაფერი, არაფერი.

— განა ისე ძნელი რამ გითხარ?

— არა, ძნელი არ ირი, მაგრამ...

— ვიცი, ვიცი რატომაც გეძნელება, მაგრამ ჩვენის ბედნიერებისთვის კი საჭიროა ეგ.

— რატომ არის საჭირო?

— აი რატომ. მე ბიძა მყავს, *comte de Reichemohlt*, რომელიც მე დამპირდა მზითვად 200,000 ფრანკის მოცემას, იმ პირობით

კი რომ მე შევირთო ფრანგი. ჩვენ რომ ერთმანერთის პირში შემატკერალნი არ ვიყევით, ნახევარს შენ მოგცემ ამ ფულითგან, ნახევარს მე დავიტოვებ.

ჰმ, საკვირველია! რა იცოდა იმ შენმა ბიძამაც, რომ შენ უთუოდ უცხოელის შერთვა მოგიხდებოდა, რომ ეგეთს პირობას სდებდა.

— ეგ ისე საკვირველი არ არის, როგორც გეჩვენება, მე მარტო დედა მყავდა ფრანგი, მამა კი ავსტრიელი იყო, ჩეხი.

— ჰოო, ეხლა კი შეყურება ეგ პირობა... რომელიც ჩემთვის საუბედუროა.

— შენ აღვლევებული ხარ, წადი ეხლა სახლში, მოიფიქრე და პასუხი ხვალ მომეცი. იმედი მაქვს, რომ...

ქ-ლი მოეხვია და თვალღებში კოცნა დაუწყა-

— ღამე მშვიდობისა! — უთხრეს ორთავემ ერთმანერთს და გაშორდნ .

XIII

— გაფრანგდიო; რა მითხრა ამ ქალმა? მერე ჩემს ქვეყანაში ფეხი ხომ აღარ შემედგმება, ხომ სრულებით მოშორებული ვიქნები ჩემებისგან!.. ჩემი იდეალი ხომ სულ დაირღვა! არა, ეს შეუძლებელია... რა დაბრუნება შემეძლოს, კიდევ ჰო, მაგრამ... არა, გადაწყვეტილია. გათავდა საქმე ჩემსა და იმის შორის. თუმც ეს ძნელია, მაგრამ სამშობლოს უარყოფა უფრო ძნელია. სადაც დავიბადე, იქ უნდა მოგვედე, იქ უნდა ჩავყარო ჩემი ძელები. 100,000 ფრანკიო... კაი საცდური კი გამოატყვერინა!

ამ ნაირად სჯიდა ქუჩაში მიმავალი ნამორელი. იმან კიდევ მოინდომა უკან დაბრუნება, რომ გადაწყვეტილი უარი ეთქვა, მაგრამ დაიშალა. იქნება რამე მოგიფიქრო, რომ მაგ პირობაზე უარი ვათქმევინოვო. თუ ვუყვარვარ, რატომ 200,000 ფრ. არ უნდა მანაცვალოსო. შინ რომ მივიდა, აიღო კალამი და შემდეგი წერილი დაწერა.

ჩემო დიდად საყვარელო კულიეტ!

ჩვენს შეერთებას მარტო ფულის ანგარიში აბრკოლებს.

თუ ჩემი სიყვარული გაქს და გინდა, რომ მე შენი საუკუნო ყმა ვიყვე, ხელი აიღე ბიძაშენის მემკვიდრეობაზე. ჩემს ჯანს, ცოდნას და მეცადინეობას სულ შენ შემოკწირავ, ოღონდ კი მაგ პირობაზე ხელი აიღე

მუდამ შენი მნატრელი

მ. ნამორელი

წერილი დაბეჭდა, აღრესი დააწერა და აპირებდა კიდევ მის ძირს ჩატანას ფოსტის ყუთში ჩასაგდებად, როდესაც ფიქრად მოაუვიდა, ვაი თუ წერილმა ვერ გასჭრას და სრულებით განხეთქილება მოხდესო. ისევ დილით წასვლა და მოლაპარაკება გადასწყვიტა.

დილის 9 საათზე წავიდა ნამორელი ქულიეტიან, რომ პირად მოლაპარაკებოდა და თუ თავის პირობაზე ხელს არ აიღებდა, სამუდამოდ გამოსთხოვებოდა. მათემ, ქულიეტის სადგურს რომ მიადგა და ზარის ჩამორაწყუნება უნდოდა, კარი ღია შენიშნა, თურმე გამოსულს გოგოს დარჩენოდა ისე. იმანაც შეაღო და შევიდა დერეფანში, სადაც რამდენჯერმე ჩახვეწლა, მერე მივიდა და ქულიეტის ოთახს მიუკაკუნა, საითგანაც მოესმა ხმა: «შემო!» მათემ კარები გააღო და ოთახში შესული სახტად დარჩა. თავდაპირველად ეგონა რომ სადგომი შეეშალა და უცხო ოთახში შევიდა. ჯერ კიდევ დაულაგებელს საწოლზე ერთი დიდ-უღვაშა კაცი იჯდა და წინდებს იცვავდა. შუა-ოთახში ტაბლას უჯდა ერთი ნახევრად ჩაცმული, თმა-აბურძგნული ქალი და რალსაც სწერდა.

— მალე იქნება ყავა თუ არა? — წამოძახა ქალმა თავ აუღებლივ. ეს ხმა ქულიეტისა იყო და მათე მაშინ დარწმუნდა, რომ ის არ შემცდარიყო. დიდ-უღვაშა კაცი კი თუმცა ძრიელ შეცქეროდა მათეს, მაგრამ ისიც გაშტერდა და ხმას არ იღებდა. ნამორელს მუხლები მოეკვეთა, ხმა წაუვიდა და ძალ დატანებით წამოიღულულულა: უკაცრავად, უკაცრავად. ქულიეტმა ამ ხმაზე აიღო თავი, კალამი ხელითგან გაავლო და საშინელი სკივლით გაექანა დიდ-უღვაშა კიცისკენ.

— უკაცრავად, უკაცრავად!—გაიმეორა ნამორელმა და კარებისკენ გაეშურა. მუხლ მოკვეთილი, თითქო ფეხებს მიათრევსო, გამოსანსაღდა ღერეფნითგან და კიბეზე ჩაირბინა რის ვაი ვაგლახით.

ის დიდ-უღვაშა კაცი ქულიეტის კურო იყო. როგორც შემდეგ გაიგო ნამორელმა, ის ერთად ერთი არ ყოფილა. ქულიეტი თავის ოთახში უშვებდა ყველას, ვინც კი მოეწონებოდა. ნამორელი თავის თავგადასავალსაც ამ მიზეზით ხსნიდა. ხოლო ერთი რამ ვერ გაეგო და ვერ აეხსნა მას. ქულიეტი რად თხოულობდა მის გაფრანგებას, როდესაც ბევრს ფრანგს მოიპოებდა, რომლებიც დათანხმდებოდნენ ტყუილს ქმრობას 100,000 ფრანკის გულისთვის. აი, ამის მიზეზიც! ქულიეტი რომ ღამით ნამორელთან დარჩა, მაშინ თვალი მოჰკრა ერთს ლაქით დაბეჭდილს კონვერტს, საითგანაც შეიტყო, რომ ნამორელი თავადიშვილი იყო.

ქულიეტი თავადიშვილობას ხარბდებოდა.

დ. კარიჭაშვილი

1886 წ. ღვინობისთვის

ს ა ო ი ნ ი ა

ვადკვილა ერთ მოქმედებად.

(გადმოკეთებული)

გამოსვლა VI ავეტიქა და აკულინა

(დასასრული)

ავეტიქა. Акулинъ, Эта ты одинъ?

აკულინა. (შემოდის) одна какъ есть, я вамъ бѣлье принесла, да что вы Аветикъ Артемичъ все дома сидите? Народу много гуляетъ на бульварѣ.

ავეტია. Кто деньги есть მათა გულით, я бѣдны ча-
 лавѣкъ

აკულინა. Ета, конечно, съ деньгами то лучше.

ავეტია. ჰამაც я старикъ

აკულინა. Ахъ что эта вы говорите, развѣ молодые
 лучше васъ (სხვენებს სარეცხს) Извольте, сосчитайте!

ავეტია. (თან შინჯავს და თან ელაშარაკება) მასუ я лuche.
 ჰა! (სხვენებს დასეულს ზერანგს, სსწევს მადლს და გაიხედავს)

Етъ што Акулина. зачѣмъ здѣсь დუობанд здѣлалъ?

აკულინა. Ахъ извините Аветикъ Артемичъ, другой
 разъ починю; нинче на молодыхъ и не стоять смотрѣть,
 имъ сегодня одна, а завтра другое.

ავეტია. (აჟით) ახლა ამასაც უნდა თავის ჭკვაში რაც კუ-
 თნის შეტი გაიტანოს ჩემგნით, შენის თავის მზემ, დაახ (ამას)
 ნიჭთ, ნიჭთ, კაჭიქъ болше не дамъ, კოჭიქъ.

აკულინა. На чортъ денѣгъ, что въ нихъ. и деньги
 есть да сердце не на мѣстѣ, у:ъ такъ оно болитъ у
 мѣня, такъ болитъ.

აკულინა. ბას што нада?

აკულინა. (გვერდით მოუჯდება). Дато, что вы Аветикъ
 Артемичъ мнѣ сильно понравились.

ავეტია. (გახსნიას ლოცვასს) წმინდა არს, წმინდა არს...

აკულინა. (გაწვეუტინებს, კითხვას, მხარზე ხელს დაადებს)
 Послушайте Аветикъ Артемичъ, ужѣ чему быть. тому не
 миновать, за одно проподать.

ავეტია. (გამოეცლება) ჰა, ჰაა!

აკულინა. Слушайте Аветикъ Артемичъ, я Васъ лю-
 блю, право очень люблю!

ავეტია. Любишь? ჯა зачѣмъ, зачѣмъ, მერე мужъ?

აკულინა. Ехъ, что мнѣ въ немъ, онъ мнѣ противенъ
 сталъ, хочу попросить у васъ что да боюсь, ужѣ вы
 расѣрдитесь!

ავეტია, ოჰ, შენი სულიც წაწეხდა, კეუბებო კოჭიქъ
 больше ни дамъ.

აკულინა. Да нѣтъ, вы все меня не понимаете, позвольте мнѣ всѣмъ поцѣловать (მივარდება და ჭკოცნის)

ავეტიქა. (უკან დაიწეკს) ვა, გაეფა ეს რხერი, ეა, мужъ не боится, онъ тебѣ гзგзგებს იცა!

აკულინა. (ვიითომ ტირის) Да хорошо, вамъ легко говорить, несчастная я.

ავეტიქა. ჰა! плачить? зачѣмъ (მიუხსლოვდება) მას მნფ любить რაღა?

აკულინა. Подите, вы и знать не хотите бѣдную.

ავეტიქა. აა, нѣтъ, мнѣ сердца да нѣтъ? очинь эсть, мнѣ ни чалавѣкъ (შაღვ სელს უსომს) ჰაა какой тѣбѣ შ-ლი გაქვს!

აკულინა. Очень хорошии платокъ, хотите я вамъ подарю; онъ такъ славно грѣтъ, посмотрите! (თავზე გადასურავს) что не правда хорошо!

ავეტიქა. (სარკვეში იყურება) ვა, ვ ღმრს, ? хорошо.

აკულინა. Какъ вамъ идетъ, да ^{ღმრს} вы хорошеи-кии, право.

ავეტიქა. ახ, შენი ტირიმე (მივარდება მოსახვევად) (აკულინა დაიწეებს ვეირილს)

აკულინა. Да что эта Вы Аветикъ Артемичъ?

გამოსკლა VII. ივანივე და ივორა

ივორა. ვა, ვა! ამას რასა ვხედავ? მარუნ ავეტიქ, ეს რა და-კინახე, ჰას კგ შენ რეკე, თუ სხვა, გამაგებინე და?

ავეტიქა. აი დარდუბაღა შენს თავს ვარე დროს შენ მოსკელი. (იმას) ვინ მე? რას ამბობე ბიჭო!

აკულინა. (ივორას) Вы видѣли что онъ сдѣлалъ, хорошо что вы пришли, а то Богъ знаетъ что бы было!

ივორა. (ავეტიქას) ვალო, ვაი ამბობდი, რომ მე მაგეებისა არ ვიცი რაო, მე სულ წმინდა ღონეებს ვეითხულობო!

ავეტიქა. მერე რა ნახე ერთი შენცა, რომ ვირივით მოჭეუება ხელმე ყრყინს?

აკუტინა я должна жаловаться, ни за что не вытерплю!

იაგორა. ჭე, წადი ეხლა და მდიე უკან, აბა ამან გიჩიულას და ვინათ მე ვუროეინებო თუ შენ დაიწეებო უროეინს! მერე მეც რა ცუდი მოწამე შევხვდი! ამ საქმისათვის საიქიოს რომ ვიყო, იქიდეხანც კი წამოვალ და შენ მატრანაზობას სუდში ვიტევი. მას გეგონას სულ ეგრე თავისუფლად ივლიდი! ერთხელაც იქნებოდა გავიკებდნენ; ჭე, დავიდეგო თვალი, ამოვალზობინებს ციხეში თუ არა! (აკუტინას ტირის) შე შეჭათეების უსტაბაშო, მერე მე კი ვერ წავიკითხამ ლოცვებს?

ავეტოქა ბიჭო, გაიყვას აქედან, თავიდეგან მამაშორე, შამოკიდეს ვინმე, ეგონება ავეტიქას ფული წაურთმეკიაო, დიდი რამ მამხდარა თუ ეჭვსჯერ მან მკოცნას და ერთხელ მე!

იაგორა. რა თუ ეჭვსჯერ? ამისი კოცნას ვინა ნახს და შენ რომ ვერ сердце не по чужому. რომ მოინდომოს იგი რას გიზამს! აი, ვატრანაშობას მან ვარ ამის ადეილას; აბა თუ კაი კაცი ხარ მე მკოცნებო! ის არის რაღა და ატევი კიდეც მადლას!

აკუტინა. (იაგორას) Послушайте, пойдемте, пожалуйста в полицию (ავეტოქას მოავგონებდა, რომ შალი ასხავს ტანზე და უნდა რომ მოიხსნას)

იაგორა. ჭა, ჭა, ნუ იხსნი მავას, დეე პრისტავმა ეგრე გნახოს ჰამხულასკეთ. კაცო რა მძიმეთა ხარ, ვერა ხედამ პოლიციასში მიდის; რა მასუხი უნდა მისცე? თუ უარს იწამ, არ გეტევიან მას ეს რა არისო? (უჩვენებს შალზე და უნდა, რომ შალის წვერებით შეუგრას წელი)

ავეტოქა. ბიჭო, ნუ გაეობ. ერთი ამას შეუხვეწე ნუ წავა პოლიციასში, მე აქ დავიდარბის თავი არა მატეს; ჩემს დღეში პოლიციის გზა არ ვიცი!

იაგორა. არა, შენმა თავის გახეთქამ, არ იცი! აბა ფული იყოს ვისგანმე წასართმევი, მამინ კარგა იცი! მაიტა, აბა რამდენს აძლევი, რომ არ გაუშვას (თითებით ანიშნებს ფულს).

აკუტინა. я знаю что эта жалоба станет не меньше 20 рублей, но все-же не прощу!

იაგორა. Акулинъ, твой мужъ ჯანდარმ.

აკულინა. Да! и какой сердитый!

ავეტიქა. მე რა მაჭკეს, მაგას რა მიგეცე; ესლა დარჩეს და იქნება მერე...

იაგორა. კაცო, რის მერე! მიაიტა ერთი ორი თუმანი მიეცი, მეც შაკუხუეუები და იქნება გახატოას, მაგას გულისთვის სასული უნდა გაიფუტო?

ავეტიქა. ბიჭო და ორი თუმანი მარტო ერთ კონცაში მიეცე? (აკულინას) Ей, ва Акулинъ, двадцать манеть дамъ, тебѣ да богъ вету? ვაიბე, ვაიბე!

აკულინა. Какъ вамъ будетъ угодно, меньше не могу взять!

ავეტიქა. ვაიბე ჩემო ოცო მანეთო, რამდენ ხანს გასძლებდი ჩემ ხელში და რამდენ სარგებელს მაძიტანდი! აფსუსი არ ხარ, ესლა ვის ხელში უნდა ჩაჯარდე!

იაგორა. (შეუყვირებს) ნულარ ლაშარა, ^{იბეზე} ეტანება) მაიტა თორემ, თუ წავიდა მერე უფრო ჯერ კაცი დაჯდება!

ავეტიქა. შენ იქით მეთქი! (იღებს ფულებს, აკულინას) აკუ-
ლინ! ესეც შენ და ჩემი ცოდოც შენ! წადი, ჭარბი იყოს შენთვის!

იაგორა. კაცო, მორჩი რაღა, მაიტა მივაწოდო!

ავეტიქა. არა იაგორ, ჯერ დაუთვალე და! იქნება მეტი...

იაგორა. დათვლა არ უნდა, შენ მეტს არას გადაყოლებ! (აკუ-
ტიქა აწვდის აკულინას ფულს, მაგრამ ხელი აუკანკალდება და ვი-
თომ უნდა უკანვე წაიღოს, აკულინა ხელიდგან გამოსტაცებს.)

აკულინა. Ягоръ, извольте ваши деньги, а мнѣ нуж-
но домой поторопиться (ახლეკს ფულს იაგორას და თითონ
ჩქარა გავა)

გამოსვლა VIII. ივინივე, აკულინას გარდა.

იაგორა. ზარუნ ავეტიქ, ხახე ბიჭი? წელან სპი თუმანი და
ესლაც ორი—ეს სუთი თუმანი, რას იტყვი, მეუფო თუ არა ამაღამ?
(ივინის)

ავეტიქა. ბიჭო, რას ივინი, ნუტა ვიცოდე, ხარ ჩემ გულ-
შიაც ჩამოისუდე და. მაიტა აქ თუ დმერთი გწამს, ესლა ვი მამე და
მერე როცა მოვინდება, რამდენიც გინდა წაიღე!

იავოზრა. ვინა! აზაფერი არ იქნება, კე სულ ტუფილი ჩანხსა-
რია! აი, მას იავოზრა მოკვდეს (უბაზე ხელს ირტყამს) რაც შენ ეს
ბიჭი მათუფო. ეგენი სარა გაკვსლია, ისეკ იქ გაიფანკ; შენ წადი
სოფელელი მათუფე ვინმე, ჩემთან რა ხელს მოკვდეს მავისთანები!
შენისთანა მურტაღმა, რომ მე მამათუფოს, ჩვენ ბიჭებთან ჰურს და
შაკვამ! აი, გაგიწერეს ჰურის მადლი! ამოდე რაღა ჯობიდავან წი-
გნი, ლოცვები წავითხე და ღმერთს შეგებე! ეგება ფული ისეკ უფან
დაგობრუნო; ჭა, მათა ჯობე გააღე, ისეკ შიკ ჩაუფარა!

ავეტოქა. ბიჭო, გეფო მაგდენი მიქარა, გაქვი დამეკარგე ქე-
დგან.

იავოზრა. მას არა და, შენითავის გასეთქამ, შენ მოგიჯდები
გვერდით და ჰურს შენთან ვქამ. კემაკები ჯოჯოხეთში ვი არ მე-
ფოფიან! არა, მას რა გეგონა, მამი ჩემის ცხრა მანეთი რომ გამართა
სახლის ქირა, შენ გეგონა, შავარჩენდი? სარგებელი იგეთი ვი არ უნდა
შენ რომ იცი, აი სარგებელის სარგებელი ამასა ჭჭვიან! თუ ქრისტე
გწამს, აუღო თ... სარგებელი, გიფუ ვარგი ოინი თუ არა? ჯერ სა-
და ხან... сердце ჩემი იქით რა ფოგუსება გაგიკეთო! არსად არ
წამოგვდეს ეს ამიწვი, თორემ თუ გავიგე და თუ დავითვერი ვიდეკ,
მასინ უფურე შენ ჭეტიან თავს რა დღეში ჩავაგდებ. თუ ჭეჭა გაქვს
არსად არ წამოგვდეს.

ავეტოქა. ბიჭო რას შემართლები, მომძორდი მეთქი თავი-
დგან და!

იავოზრა. იქნება, მართლა, შენ გეგონა, რომ იმ გოგოს კონ-
ნისათვის ციხეში ჩავსვამდენს! შე ანგალა, რაც მავისთვის ბიჭებს
უგონიათ, სუფელა რომ ციხეში შეერკნათ, აქამდის ვიღას ნახამ-
დი ქუჩაში! აი, გალყდი, გალყდი ავეტოქ, ვარგი რამ შენა სარ!
(მიდის) მშვიდობით, თუ მის სარ ცოტა ვიდეკ იცოცხლე, ჯერ ნუ
მოკვდები, თორემ ბერს დაგვანებო (გავა)

ფარდა ჩქარა დაეშვება

დათოვო აწურული

რედაქტორი და გამომცემელი ალ. ნაზიანიძე.